

De Luis: grafische vriendengroep met veel geruzie

Tentoonstelling Grafisch Gezelschap De Luis. T/m 16/11 in Museum Het Rembrandthuis Amsterdam. Inl. 020 5200 400 en www.rembrandthuis.nl

Door GIJSBERT VAN DER WAL
Het grafisch gezelschap De Luis was precies dat: een grafisch gezelschap. Een groep kunstenaars die tussen 1960 en 1980 vanuit Utrecht, waar de meesten van hen woonden en werkten, de grafische kunsten propageerde. Er was, von-

den zij, in de Nederlandse kunstwereld te weinig belangstelling voor grafiek.

Maar verder liepen hun opvattingen nogal uiteen. Het werk dat ze voor De Luis maakten was opvallend divers en ze waren het onderling lang niet altijd eens over wat De Luis zijn moest.

Misschien was het uiteindelijk vooral een vriendengroepje, maar dan wel een vriendengroepje waarin veel geruzied werd. Joop Moesman, een van de drie oprich-

ters, verliet al in 1964 het bestuur vanwege 'de gespannen sfeer waarin alles bij De Luis gebeurt.' Mede-oprichter William Kuik stapte in 1974 op. 'De Luis is oninteressant gebleven', mopperde hij in een interview. 'Heeft als gezelschap niks te betekenen gehad.'

Toch organiseerde De Luis in twintig jaar 45 tentoonstellingen binnen en buiten Utrecht en werd er vijftien keer een zending Luisprenten gestuurd aan begunstigers. Helemaal zonder betekenis

was het gezelschap dus niet. Daarom bracht een groepje kunstgeschiedenisstudenten en -docenten aan de Utrechtse universiteit de afgelopen jaren de geschiedenis en het werk van De Luis in kaart.

Hun bevindingen kwamen terecht in een mooi verzorgd boek, dat een volledig geïllustreerde catalogus van al het Luis-drukwerk bevat.

Daar is een hoop typische gelegenhedengrafiek bij – affiches, nieuwjaarsgroeten – en ook verder

blijkt dat veel grafici voor De Luis niet hun beste werk maakten. Peter Vos, die toch tot de top van de Nederlandse tekenaars behoort, is bijvoorbeeld met een paar ongeïnspireerde prenten vertegenwoordigd. Maar goed: dat is dan nu tenminste duidelijk. De Luis staat te boek.

Een verstandige keuze uit de ongeveer 180 afgebeelde werken is momenteel te zien op een tentoonstelling in het Rembrandthuis. Weer is de diversiteit opvallend: de

nostalgische sprookjesprenten van Kuik – muisjes met paraplu's en hoge hoeden, een Redon-achtige eenhoorn – hangen gebroederlijk tussen de psychedelische etsen van Gerard van Rooy en de abstracte druksels van Jaap Hillenius en Henc van Maarseveen.

Maar door de selectie of de inrichting trekken ook onverwachte verwantschappen de aandacht. Menig Luislid hield zich met insecten, vogels en muizen bezig, of ze nu in Dickenskleertjes rondlo-

pen zoals bij Kuik of dood liggen te poseren voor Van Rooy en Charles Donker. Dolf Zwerver heeft gras en gebladerte gemeen met Peter Vos. Twee etsjes van Zwerver en Van Rooy lijken wel pendants en met Henk van der Haar deelde Van Rooy een voorliefde voor speelgoed en strikken.

De Luiskunstenaars waren 'individualisten in clubverband', zoals de ondertitel van het boek luidt. Maar de harde kern had nog best iets eensgezinds.

Van Rooy: Luis. Linoleumsnede